

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29.01.1962, sp. zn. 3 To 30/62, ECLI:CZ:KSBR:1962:3.TO.30.1962.1

Číslo: 10/1962

Právní věta: Při uplatnění § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba posoudit každý trestný čin zvlášť z uvedených hledisek, přihlídnout ke všem ostatním ustanovením, která mají vliv na trestnost činu a učinit závěr, zda posouzení činu podle celého souboru ustanovení nového trestního zákona bude pro obžalovaného v souzeném případě příznivější. Podle § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba u každého trestného činu zkoumat, zda posouzení podle nového práva bude pro obžalovaného příznivější. V případě trestního stíhání pro závažný trestný čin se projednání provinění nebo přestupku před místním lidovým soudem nebo jiným orgánem jeví zpravidla nežádoucí, protože by nemohlo splnit výchovný účel. Lze proto použít analogie, ježto jde o použití ustanovení tr. řádu, a sice analogie § 223 odst. 2 (§ 177 odst. 2 písm. a) tr. ř. a zastavit trestní stíhání proto, že trest, k němuž může vést stíhání obžalovaného pro provinění nebo přestupek, je zcela bez významu vedle trestu, který pro trestný čin obžalovaného očekává.

Soud: Krajský soud v Brně

Datum rozhodnutí: 29.01.1962

Spisová značka: 3 To 30/62

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Alimentace, Porušování povinnosti v provozu socialistické organizace, Příživnictví, Provinění, Působnost trestních předpisů, Ukládání trestu, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 16 odst. 1
§ 213 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Prostějově uznal obžalovaného rozsudkem ze dne 4. 1. 1962 vinným trestnými činy podvodu podle § 249 odst. 1 písm. a), pomluvy podle § 189 odst. 1, odst. 2 písm. b) a zanedbání povinné výživy podle § 210 odst. 2 tr. zák. z r. 1950, a dále tr. činem příživnictví podle § 203 tr. zák. a zprostil ho obžaloby pro trestné činy znásilnění podle § 238 odst. 1 a opilství podle § 187 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Krajský soud v Brně k odvolání prokurátora a obžalovaného podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 písm. a) a § 259 odst. 3 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině ohledně tr. činů příživnictví podle § 203 tr. zák., pomluvy podle § 189 odst. 1, odst. 2 písm. b) a podvodu podle § 249 odst. 1 písm. a) tr. zák. z r. 1950, ve výroku o trestu a ve zprošťující části ohledně trestného činu opilství podle §

187 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Za trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 210 odst. 2 tr. zák. z r. 1950, ohledně něhož zůstal rozsudek ve výroku o vině beze změny, uloží obžalovanému nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 6 (šesti) měsíců. Podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžalovaného obžaloby, pro trestný čin podvodu podle § 249 odst. 1 písm. a) tr. zák. z r. 1950 spáchaný podle obžaloby tím, že obžalovaný vylákal v červnu nebo v červenci 1961 na M. 100,- Kčs, předstíraje, že jí opraví klidu od dveří a že jí peníze v brzké době vrátí, a dále pro trestný čin příživnictví podle § 188a tr. zák. z r. 1950, spáchaný podle obžaloby tím, že obžalovaný nebyl od února do srpna 1961 v řádném zaměstnání, nesnažil se opatřit si je, a prostředky k obživě si opatroval příležitostnými pracemi, a tím, že se nechal živit rodiči a manželkou.

Podle § 257 písm. b), § 223 odst. 2, 3, § 177 odst. 2 písm. a) tr. ř. zastavil trestní stíhání pro skutky, které obžaloba posuzovala jako trestné činy pomluvy podle § 189 odst. 1, odst. 2 písm. b) a opilství podle § 187 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Zprošťující výrok ohledně trestného činu znásilnění podle § 238 odst. 1 tr. zák. (1950) ponechal beze změny.

Z odůvodnění:

Trestná činnost, pro kterou byl obžalovaný postaven před soud, byla spáchána vesměs v roce 1961, tedy za účinnosti trestního zákona z roku 1950, ale soud o ní rozhodoval ve dnech 3. a 4. ledna 1962, tedy za účinnosti nového trestního zákona.

Bylo proto třeba podle § 16 odst. 1 tr. zák. u každého trestného činu zkoumat, zda posouzení podle nového práva bude pro obžalovaného příznivější.

Obžalovaný byl postaven před soud pro šest trestných činů. Jsou mezi nimi činy, které nový trestní zákon vymezuje stejnými znaky jako starý trestní zákon a stanoví na ně i stejnou trestní sazbu. Tak je tomu u trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2 tr. zák. v porovnání s § 210 odst. 2 tr. zák. z r. 1950.

U jiných činů má sice nový trestní zákon stejné znaky, ale jiné trestní sazby. Tak je tomu u trestného činu podvodu, na který starý trestní zákon stanoví trest odnětí svobody do 2 roků, kdežto nový trestní zákon buď odnětí svobody od 6 měsíců do 3 roků nebo nápravné opatření nebo peněžitý trest.

Dále jsou v obžalobě uvedeny trestné činy, které jsou sice v obou trestních zákonech uvedeny, ale v novém trestním zákoně jsou vymezeny jinými znaky. Tak je tomu u trestného činu příživnictví, kterého se podle trestního zákona z roku 1950 dopustil ten, kdo se živil nekalým způsobem a vyhýbal se poctivé práci, kdežto podle nového trestního zákona ten, kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a živí se prostitucí, hazardní hrou nebo jiným nekalým způsobem. Stejně je tomu u trestného činu pomluvy, který je v § 206 tr. zák. vymezen znaky podstatně odlišnými od § 189 tr. zák. z r. 1950.

Obžaloba obsahuje také trestný čin opilství podle § 187 odst. 1 tr. zák. z r. 1950, který podle zákona nyní platného trestným činem není.

Při uplatnění § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba posoudit každý trestný čin zvlášť z uvedených hledisek, přihlídnout ke všem ostatním ustanovením, která mají vliv na trestnost činu a učinit závěr, zda posouzení činu podle celého souboru ustanovení nového trestního zákona bude pro obžalovaného v souzeném případě příznivější.

Přezkoumání napadeného rozsudku odvolacím soudem podle zmíněných zásad přineslo u

jednotlivých činů tyto výsledky:

Pro trestný čin znásilnění podle § 238 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 byl obžalovaný napadeným rozsudkem obžaloby zproštěn, poněvadž výslech svědkyně S., o který se obžaloba pro tento trestný čin opírala, nepovažoval okresní soud za dostatečný usvědčující důkaz, když obžalovaný vinu popřel a hájil se tím, že násilí vůči svědkyni nepoužil, neboť jmenovaná k pohlavnímu styku svolila. Tento výrok nebyl odvoláním napaden, odvolací soud jej přezkoumal a pokládá jej za správný. Ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. zde nepřichází v úvahu.

O trestném činu podvodu podle § 249 odst. 1 písm. a) tr. zák. z r. 1950, kterého se obžalovaný dopustil podle obžaloby tím, že vylákal na M. na dvakrát částku 100,- Kčs, učinil trestní soud o vině obžalovaného právní závěr, pro který neměl ve skutkovém zjištění spolehlivého podkladu. Soud v rozsudku o této věci zjišťuje, že obžalovaný uvedenou částku vylákal, ač věděl, že není zaměstnán a že není schopen peníze vrátit. Co obžalovaný M. předstíral a v čem ji uvedl v omyl, o tom není v rozsudku uvedeno nic, ač jde o zákonný znak trestného činu podvodu. Svědkyně udala, že obžalovaný jí slíbil, že peníze vrátí v sobotu a že jí opraví kliku od dveří. Se zřetelem na obhajobu obžalovaného, který tvrdí, že svědkyni několikrát v bytě hledal, aby slib splnil a že ji nezastihl doma, není tato výpověď spolehlivým důkazem o tom, že obžalovaný svědkyni něco předstíral, že ji uvedl v omyl a že jednal v podvodném úmyslu. Jde spíše o běžnou půjčku podle § 419 obč. zák. Proto odvolací soud v tomto směru obžalovaného obžaloby zprostil. Ani zde nebylo uplatněno ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. Nepřichází v úvahu trestný čin ani provinění ani přestupek.

Trestný čin pomluvy patří do skupiny trestných činů, které jsou v novém zákoně vymezeny odlišnými zákonnými znaky. Trestní postih přichází v úvahu toliko tehdy, má-li jednání pachatele všechny znaky trestného činu pomluvy podle § 189 tr. zák. z r. 1950 a také všechny znaky trestného činu pomluvy podle 206 tr. zák. To vyplývá z ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. Soud prvního stupně se z tohoto hlediska věcí nezabýval a v důsledku toho učinil o vině obžalovaného nesprávný závěr. Ze skutkového zjištění, které okresní soud provedl, však vyplývá, že jednání obžalovaného nemá všechny znaky trestného činu pomluvy podle § 206 tr. zák. Soud prvního stupně zjistil, že obžalovaný pomluvil okrskového zmocněnce A. tím, že jednou před D. a podruhé před Š. o něm tvrdil, že udržuje poměr s manželkou obžalovaného J. Ani D. ani Š. ani pomluvený A. nevyprávěli nic o tom, že tato pomluva poškodila A. v zaměstnání nebo narušila jeho rodinné vztahy nebo mu způsobila jinou vážnou újmu. Obžalovaný pronesl pomluvu v obou případech v podnapilosti a osoby, jimž to říkal, podle toho jeho výroky hodnotily. Nelze proto obžalovaného postihnout pro trestný čin pomluvy, nýbrž toliko pro provinění podle § 19 písm. a) zák. č. 38/1961 Sb., event. podle § 38 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. Se zřetelem na ustanovení § 117 odst. 2 písm. a) tr. ř. bylo však trestní stíhání obžalovaného v tomto směru zastaveno.

Stejně postupoval odvolací soud ohledně trestného činu příživnictví, u něhož se soud prvního stupně rovněž nezabýval otázkou, zda jednání obžalovaného má všechny znaky trestného činu příživnictví podle trestního zákona z roku 1950 i podle trestního zákona nyní účinného. Ze skutkového zjištění, které okresní soud provedl, nevyplývá, že obžalovaný se soustavně vyhýbal poctivé práci a opatřoval si prostředky k obživě prostitucí, hazardní hrou nebo jiným nekalým způsobem. Ohledně podvodu ke škodě M. byl obžalovaný zproštěn. Okolnost, že se „nechal vyživovat rodiči a manželkou“, nelze pokládat za nekalý způsob obživy toho druhu, jak jej má na mysli ustanovení § 203 tr. zák. Totéž platí o zjištěné skutečnosti, že obžalovaný nebyl od dubna do srpna 1961 v řádném pracovním poměru a vykonával jen práce příležitostné, zejména v JZD v Uršicích, kde je jeho matka členkou. Poněvadž tedy o trestný čin příživnictví nejde a provinění nebo přestupek rovněž nepřichází v úvahu, bylo třeba obžalovaného pro tento skutek obžaloby zprostit, když skutkový stav byl u soudu prvního stupně správně zjištěn (§ 259 odst. 3 tr. ř.).

Poněvadž v novém trestním zákoně není uveden trestný čin opilství toho obsahu, jak jej měl na mysli

§ 187 odst. 1 tr. zák. z r. 1950, nepřichází po

1. 1. 1962 se zřetelem na ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. trestní postih pro trestný čin v úvahu. Jde však o přestupek podle § 13b zák. č. 60/1961 Sb. Proto měl soud buď postupovat podle ustanovení § 222 odst. 3 tr. ř. (postoupit věc příslušnému národnímu výboru) nebo podle obdoby § 223 odst. 2 tr. ř. trestní stíhání zastavit. Okresní soud však obžalovaného zprostil obžaloby. Proto byl tento výrok zrušen a trestní stíhání bylo zastaveno ze stejných důvodů, jak byly uvedeny vpředu u trestného činu pomluvy [§ 177 odst. 2 písm. a) tr. ř.].

Posledním trestným činem, pro který byl obžalovaný postaven před soud, je zanedbání povinné výživy podle § 210 odst. 2 tr. zák. 1950, jemuž odpovídá ve vině i v trestu § 213 odst. 2 tr. zák. nyní platný. Soud prvého stupně správně zjistil, že obžalovaný nepřispíval od ledna do září 1961 manželce na úhradu osobních potřeb svých dvou nedospělých dětí, že tak činil úmyslně a že se této povinnosti vyhýbal. Byl usvědčen svou manželkou a svědkem D., kterému obžalovaný sám řekl, že nebude pracovat, aby nemusel na děti platit a že se raději nechá zavřít. Poněvadž posouzení podle nového zákona by nebylo pro obžalovaného příznivější, postupoval soud prvého stupně správně, když tento skutek posoudil podle zákona, platného v době, kdy byl čin spáchán (§ 16 odst. 1 tr. zák.).

Odvolací soud proto ponechal výrok o vině ohledně tohoto trestného činu beze změny, zrušil výrok o trestu a uložil za trestný čin zanedbání povinné výživy nový trest.

Prokurátor v odvolání na vady v otázce viny neupozornil, odvolal se jen proti výroku o trestu a domáhal se uložení trestu přísnějšího.

Obžalovaný podal odvolání do viny i do trestu, upozornil na změny, vyplývající z nového trestního zákona a žádal o provedení příslušných oprav ve výroku o vině a uložení mírnějšího trestu.

Obžalovaný pochází z dělnické rodiny a pracuje jako dělník. Je mu 26 let, je ženat a má dvě děti. Byl však již čtyřikrát trestán, má špatnou pracovní morálku a také špatnou pověst. Často se opíjí. Prvé dva tresty mu byly uloženy v letech 1952 a 1954 za činy menšího významu. V roce 1954 byl však odsouzen pro loupež v souběhu s dalším trestným činem k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a tento trest byl vykonán. V roce 1961 byl odsouzen pro opilství, útoky proti skupinám obyvatelů a pro přestupek proti pravidlům socialistického soužití k trestu odnětí svobody na 12 měsíců podmíněně na zkušební dobu tří roků. Zkušební doba počala běžet 21. 2. 1961 a obžalovaný prováděl hned na jejím počátku jednání, pro které byl nyní postaven před soud.

Podmíněné odsouzení proto nepřichází již v úvahu a obžalovanému bylo třeba uložit v zákonné sazbě nepodmíněný trest odnětí svobody. Při jeho výměře bylo vzato v úvahu, že příčinou jeho poslední trestné činnosti byl též rozvrat v jeho rodině, který ovšem obžalovaný nejprve svým jednáním sám přivodil a pak jej řešil tím, že propadl alkoholu.